

# Geschiedenis – Dekolonisatie en koude oorlog in Vietnam h 1 t/m 5

## *§1.1 – Botsing in Europa*

Na de tweede wereldoorlog was west Europa bevrijd door de VS en in Oost Europa waren de Duitsers verdreven door het rode leger van Stalin (SU). Middenin Duitsland kwamen de legers elkaar tegen en er ontstond onenigheid over het verdelen van Europa.

VS: Kapitalisme, democratie en vrij ondernemerschap

SU: Communisme, dictatuur en het individu is ondergeschikt aan de staat. Stalin voerde in alle gebieden die door SU bevrijd waren het communisme in. Hij voelde zich onveilig en had geen vertrouwen in communisme en kapitalisme die naast elkaar leven. Sovjet-Unie : Estland, Letland, Litouwen en oost-Polen. Verder: invloedssfeer.

Duitsland werd in 1945 door de geallieerden verdeeld in 4 delen: Amerika, Rusland, Frankrijk en Brittannië kregen een deel. Samenwerking mislukte → Duitsland valt in 1949 in 2 staten uiteen. Democratische Bondsrepubliek en Democratische Republiek: ijzeren gordijn.

Marshallhulp: Amerika biedt steun -financiële- aan EU na WOII. De Amerikanen zagen in Stalin hetzelfde als in Hitler: landen veroveren om invloed te beoefenen.

## *§1.2 – De Koude Oorlog in Europa*

Stalin eiste van Turkije een vlootbasis en in Griekenland vochten democratische partijen met de regering. Griekenland bevrijd in WOII door GB. Hun geld was op en de VS namen het over.

President Truman besloot Griekenland en Turkije financiële en militaire steun te geven.

Hij zei zijn volk en regering: 'Het gaat niet alleen om Gr. En Tu. Maar om de hele wereld en de politiek van de VS moet vechten tegen anti-persvrijheid en krachten van buiten af'. Dit heet containmentpolitiek: indamming van het communisme. Een rechtstreekse oorlog met SU moest voorkomen worden (ze hadden een indrukwekkend leger), indamming is genoeg. Start Koude Oorlog. Vijandelijke beelden ontstonden over de wereld. (VS ↔ SU) en niet militair maar op andere vlakken strijd voeren. Amerika was volgens Moskou de belangrijkste vertegenwoordiger van het Westers Imperialisme. Het was uit op vernietiging van het communisme en wilde de hele wereld in de greep van het kapitalisme krijgen. Militaire dreiging hangt in de lucht → VS en SU raken in wapenwedloop. VS dwong capitulatie Japan af door 2 atoombommen te werpen. In september 1949 had ook SU een atoombom. Ze waren van elkaar onder de indruk en bleven maar door ontwikkelen. In 1960 was complete -atoom-vernietiging mogelijk geweest.

In 1965 voerde de opvolger van Staling – Chroetsjov- een vreedzame co-existentie in. De strijd moest niet militair maar economisch gevoerd worden. Dus in 1960's en 1970's probeerden de SU en VS de boel onder controle te houden.

## *§1.3 – Dekolonisatie*

Tweede ontwikkeling buiten Europa gaande; dekolonisatie. Nederland: Nederlands-Indië (Indonesië) en Frankrijk: Indochina (Vietnam, Laos en Cambodja). Toen Japan in 1945 capituleerde, stond er niemand klaar om te regeren. Dus vooraanstaande nationalistische leiders nemen het voortouw en 2 dagen later was Japan onafhankelijk verklaard. Dit gebeurde ook in Vietnam. NL werd ook in 1949 gedwongen -door antikoloniaal VS- om de onafhankelijkheid van Nederlands-Indië te erkennen. Fransen bleven volhouden en waren bang om eer te verliezen en macht. Stalin was gericht op Europa omdat in Azië geen arbeiders maar boeren woonden. Die gericht waren op privé-bezit tegen de wil van het communisme in. Gold de containmentpolitiek ook voor Azië of alleen voor EU? Want de Fransen wilde – communistisch- Indochina behouden. Moest de VS ook in Azië elk land waar het communisme opdook helpen? President Truman vond in eerste instantie dat de Fransen zelf het communisme in Indochina moesten tegen gaan.

### §1.4 – Koude Oorlog in Azië

Eind 1949 grepen de communisten -Olv. Mao Zedong- in China naar de macht en trokken de aandacht van de VS en SU. Stalin wilde dat China in Azië en SU in Europa samen moesten werken tegen het westers imperialisme. Mao was ook bang voor de VS. Overname China was mokerslag voor de VS en die noemde het communisme: een vanuit Moskou geleide wereldbeweging. De VS en al haar bondgenoten moesten de bewapening op peil brengen om het *Soviet-Design* tegen te gaan. In de zomer van 1950 viel het communistische Noord-Korea het door de VS gesteunde Zuid-Korea binnen. De VS viel aan en drong door tot aan de Chinese grens. China vocht met de VS tot ong. 1953.

De VS gaf vanaf toen politieke-, militaire- en economische hulp aan Azië. Met de politieke steun probeerde de VS de marionettenregering in het zadel te krijgen. De VS strategie was gebaseerd op een machtsblok waar ze recht tegenover stonden. Stalin gaat in 1953 dood. Oost-EU communisme was afhankelijk geweest van de SU maar Chinees communisme niet. Die hoefde zich niet de les te laten lezen door SU en vond de vreedzame co-existentie van Chroetsjov dan ook verraad van de wereldrevolutie. China richtte zich meer op boeren en de SU op arbeiders. Er ontstond ruzie om het leiderschap van de communistische wereld.

### §2.1 – Vietnam onder de Fransen

Vietnam was economisch nauwelijks ontwikkeld en in de 2e helft van de 19e eeuw veroverd Frankrijk Indochina (Vietnam, Laos en Cambodja). Vietnam had geen industrie → geen wapens. De Fransen zochten in de eerste plaats: macht en eer. Ook is een kolonie hebben economisch van belang → grondstoffen, afzetmarkten. Dus Fransen bouwen er wegen, onderwijs, gezondheidszorg en ontginnen landbouwgrond, dit om de exploitatie te verbeteren. Vooral in het Zuiden. Saigon groeit uit tot centrum en er ontstond een elite, die sterk op Fransen gericht was. Rooms-katholiek en de kinderen kregen Frans onderwijs. Midden- en Noord-Vietnam was minder vruchtbaar: minder Frans aanwezig. Bevolking Arm, honger: anti-Frans. Oneerlijkheid heerst: Fransen waren arrogant. Het communisme vormde een serieuze bedreiging voor het Franse koloniale bewind.

Ho Chi Minh was de leider van het Vietnamese communisme. Op jonge leeftijd ging hij varen en woonde overal, in de VS, GB en in Parijs. Na WOII hoopte hij dat de VS een einde zou maken aan de koloniale overheersing. Hij was -dus- teleurgesteld in de VS en raakte geïnspireerd door Lenin en zijn communisme. Want echter de zwarte kanten van het communisme waren rond 1920 nog nauwelijks zichtbaar. Het leek de oplossing om achtergebleven arbeiders te helpen. En hij wist dat hij in Moskou moest zijn.

### §2.2 – Een koloniale oorlog

Ho Chi Minh vertrok in 1923 naar Moskou, die hem naar zuid-China stuurde, waar hij aanhangers voor het communisme in Vietnam moest vinden. De nationalistische bevrijdingsbeweging van Noord-Vietnam: de Vietminh. Het was een communistisch plan, maar dat moest onzichtbaar blijven. Vo Nguyen Giap moest van Minh boeren soldaten werven voor zijn bevrijdingsleger. Ho verwachtte na WOII een machtsvacuüm en dat klopte. Fascistisch Japan kon heel Vietnam niet onder dwang houden, en in 1945 -na de capitulatie van Japan- had de Vietminh bijna heel Vietnam in bedwang. Ho deed zijn best om antikoloniaal Amerika te vriend te houden. Dat Ho communist was bleef verborgen. De VS stelde Ho opnieuw teleur, omdat ze NL hadden gezegd de afhankelijkheid van Nederlands-Indië te erkennen, maar de Fransen in Vietnam hun gang lieten gaan. De Fransen kwamen in conflict met de guerillatechniek van de Vietminh die onverwachts aanvielen. Stalin interesseerde zich niet voor Azië, maar nu de Chinese communisten de Vietminh erkenden, kreeg ook Stalin ineens belangstelling. Frankrijk stelde de VS gerust en maakte een Vietnamese regering onder Frans beleid (toch echt niet nationalistisch hoor!). De VS steunde Frankrijk met wapens etc.

### §2.3 – Het bedrog van Genève

De VS steunden de Fransen maar ze waren niet opgewassen tegen de Vietminh. nav. de Oorlogsmoeheid werd in Genève een vredesconferentie gehouden. In aanloop naar de conferentie vochten Frankrijk en Vietminh door. Eind 1953 namen de Fransen bij Dien Bien Phu een fort in en de Vietminh smokkelde wapens naar die plek. Ze werden overvallen en de Fransen vroegen Amerika om luchtsteun. Dit wilde Eisenhower niet, omdat anders zijn lang alleen zou opereren. Op 6 mei 1954 viel Dien Bien Phu (dag voor de conferentie!) en de Vietminh leek nu heel Vietnam over te nemen. VS legde de dominotheorie (grondbeginsel containmentpolitiek) uit aan de pers: wanneer Indochina valt, valt Birma, Thailand, Maleisië, Indonesië. De VS wilde niet naar de conferentie, maar deze liep voor hun niet slecht af. Er werd afgesproken:

- Het land tijdelijk te verdelen rond de 17e breedte graad
- Er kwam een wapenstilstand, en de Fransen zouden binnen 2 jaar vertrekken
- Vietnam moest neutraal blijven, noord- en zuid mochten geen militaire bondgenootschap sluiten
- En in juli 1965 zouden er nieuwe verkiezingen komen (2 jaar later)

Ho was het er niet mee eens, waarom zou hij land inleveren dat al door de Vietminh was veroverd? Hou werd gedwongen door China en de SU en over 2 jaar zouden er toch nieuwe verkiezingen komen. De VS weigerde echter te tekenen omtrent de verkiezingsafspraken. Argument: de verkiezingen zouden toch nooit eerlijk verlopen, omdat noord-Vietnam onder communistische leiding was. Alleen in Zuid-Vietnam kon er dan vrij gekozen worden.

### §2.4 – Noord en Zuid groeien uit elkaar

Er kwamen geen verkiezingen. De communisten in Noord-Vietnam trokken zich terug in Hanoi, en richtten zich op de interne revolutie: Opbouwen van het communisme in Noord-Vietnam. Duizenden hogeropgeleide vluchtten naar Zuid-Vietnam en Noord-Vietnam was – met zijn zwakke economie- afhankelijk van de gezonde Chinese technici. Naar Chinees voorbeeld werd de grond van 'verraders' en 'vijanden van het volk' aan arme boeren gegeven. 1) Het hoopte op steun onder de arme boeren, 2) de klassen-vijand uitschakelen 3) voedselproductie opvoeren. Veel boeren – verdacht van veel geld- werden vermoord. Maar ook positieve kant: rijstopbrengst met 40% verhoging. VS wilde een goedlopend kapitalistisch Zuid-Vietnam opbouwen, dan zouden de Noorderlingen genezen van hun liefde voor het communisme. Ngo Dinh Diem kreeg de taak om in Zuid-Vietnam deze mooie toekomst te leiden. Al het geld wat de VS in Zuid-Vietnam pompte, gebruikte Diem niet als economisch herstel, maar voor de oprichting van een politiestaat. Hij had geen begrip voor democratie, afwijkende meningen vond hij verraad en hij vertrouwde niemand + hij was corrupt (familie kreeg hoge posities etc.) De VS wilde dit alles wel door de vingers zien zolang Diem maar succes had in de strijd tegen het communisme. Het communistische gevaar leek bezwaken en Diem werd als held in de VS ontvangen. De VS vroeg aan Diem om grond eerlijk te verdelen, en de boeren die gratis grond hadden gekregen van de Vietminh moesten nu hoge pachtprizen betalen aan Diem.

### §3.1 – Volksopstand in Zuid-Vietnam

in 1959 besloot Noord-Vietnam weer te strijden voor 1 Vietnam. Het moest niet direct in 1954 met wapens, anders waren ze bang dat de VS militair zou ingrijpen. Noord-Vietnam ging daarom het verzet tegen Diem in het geheim steunen en leiden. Noord-Vietnam begon via de Ho Chi Minh route (via Laos en Cambodja) wapens naar het Zuiden te sturen. Ze vonden dat er een nieuwe beweging in Zuid-Vietnam moest komen. Een soort Vietminh, een blok tegen het Diem-regime, onder leiding van communisten. Groepen uit Zuid-Vietnam richtten het volksbevrijdingsleger op; de Vietcong. De Vietcong beheerste snel delen van het platteland en maakte VS wapens buit. Het Diem-Regime moest onder druk van de VS, versterkte dorpen aanleggen. Boeren moesten hier -ongewild vanwege hun boeddhistische achtergrond- naartoe. En ze moesten er nog – aan corrupte ambtenaren- voor betalen ook. Diem-regime werd alsmaar gehater door de afkeer van het platteland, rellen braken uit, monniken verbrandden hunzelf, en Diem's schoonzus sprak van een boeddhistische barbecue en bood lucifers aan. De VS zag dat het zo niet langer kon.

### §3.2– Kennedy's antwoord

De VS besloot om Diem op te geven, maar bij de communistische beweging konden ze zich immers niet aansluiten! In 1961 volgde John F. Kennedy, Eisenhower als president op. Vietnam was vergeten. Maar na een week kreeg hij een rapport, waarin stond dat Zuid-Vietnam opgegeven werd als de VS niet snel iets deed. Amerike was toch geen Frankrijk? Zij zal geen duizenden soldaten verliezen in een ontwikkelingsland. Hij wees een diplomatieke oplossing af, maar stuurde ook geen grondtroepen. Hij stuurde wel ipv. Zijn voorganger 800, 3000 militaire adviseurs naar Vietnam, en stuurde helicopters en stond het gebruik van ontbladeringsmiddel en napalm toe. Om zo de guerillatechniek zichtbaar te maken. Kennedy vond dat Zuid-Vietnam de oorlog zelf moest winnen. Kennedy werd in 1963 vermoord, en toen waren er al ruim 16.000 militaire adviseurs (strijders) in Vietnam. Diem was onhandelbaar. De VS liet weten aan Vietnam, geen bezwaar te hebben met het verdwijnen van Diem. Vice-President Lyndon B. Johnson volgt John F. Kennedy op en hij zegt Kennedys Vietnampolitiek te vervolgen. Halverwege 1964 bezette de Vietcong de helft van het platteland. Het zuid-Vietnamees leger presteerde niets.

### §3.3– Johnsons dilemma

De staatsgreep tegen Diem loste niets op. Nu zat Zuid-Vietnam zonder bestuur! President Johnson had drie mogelijkheden:

- Kernwapens inzetten
- Terugtrekken
- Gevechtstroepen sturen

Johnson vond kernwapens te ver gaan. Ook optie 2 was niet reëel. De VS zou moeten onderhandelen met Noord-Vietnam, China en de SU. Dit zou slechts leiden tot een neutrale afspraak en zo gauw als de VS zich terugtrok, zouden de communisten aan de macht komen. Dit kon echter niet, want Johnsons hield zich aan de dominotheorie. Ook terugtrekken zou teveel gezichtsverlies zijn. Johnson stuurde extra militaire 'adviseurs' en greep kleinschalig in. Maar hij wilde geen grote oorlog omdat hij binnenslands grote plannen had; *the great society*. Rassendiscriminatie en armoede bestreiden in eigen land, en dat kost veel geld (goed onderwijs, goede huisvesting, goede gezondheidszorg, goede sociale voorzieningen). Direct na het Tonkin-incident ('aanval' op *Maddox*, Amerikaanse torpedojager, als vergelding om aan te vallen) trad de Tonkinresolutie in werking. Johnson kreeg totale bevoegdheid om oorlog te voeren. Alle noodzakelijke maatregelen waren geoorloofd. De VS viel gelijk wat havens in Noord-Vietnam aan. Deze lieten zich niet afschrikken en stuurde – voor het eerst – troepen naar Zuid-Vietnam om Saigon over te nemen voordat de VS zich totaal op de oorlog stortte! Op 7 februari 1965 viel de Vietcong in Pleiku (Zuid-Vietnam) een Amerikaanse vliegbasis aan. Dit is het start voor de Vietnam-oorlog.

### §3.4– Johnsons oorlog

Na deze aanval stuurde Johnson – voor het eerst – grontroepen en gaf hij opdracht tot Operatie Rolling Thunder, het systematisch bombarderen van Noord-Vietnam. De VS hoopte zo Noord-Vietnam te pakken, en rond de 17e breedte graad de Ho Chi Minh route te isoleren. De communisten waren taai en de VS was gedwongen nog meer troepen te sturen. In 1968 werd met 540 duizend militairen het maximum bereikt. Ook hadden de VS in dat jaar meer bommen gegooid dan in alle vorige oorlogen bij elkaar. De VS regering bleef echter volhouden dat het om een beperkte oorlog ging. De oorlog moest tot Vietnam beperkt blijven, en er moest met conventionele middelen gestreden worden. In Zuid-Vietnam kon de VS doen en laten wat ze wilden, maar een invasie in Noord-Vietnam zou China niet toestaan. De VS opperbevelhebber Westmoreland wilde ook posten in Laos en Cambodja omdat hij anders – volgens hem – niet goed vat kon krijgen op de Ho Chi Minh route. Johnson verbood dat omdat hij geen invasie in Noord-Vietnam wilde (ivm. De 'afpraak' met China). Onder leiding van generaal Vo Nguyen Giap voerde de Vietcong en Noord-Vietnamese legereenheden in Zuid-Vietnam guerillatechnieken uit. De VS hanteerde “search and destroy” de vijand opsporen en vernietigen. Westmoreland hoopte de oorlog te winnen door zoveel mogelijk vijanden te doden: de lijken van de Vietcong (VC) werden geteld; *body count*.

Dorpen verbranden, napalm, voedsel vernietigen, agent orange (ontbladeringsmiddel). Maar ze konden niet voorkomen dat de VC hun guerillatechniek bleef voortzetten. VS bleef optimistisch: De VC was de uitputting nabij; de overwinning lag voor het grijpen.

#### §4.1– Vietnamisering

Na het start van de 'beperkte oorlog', die moeilijker liep dan verwacht, bleef de VS hopen op overwinning. Tot in 1968 het Tet-offensief. Tot dan verzekeren Westmoreland en Johnson het Amerikaanse volk dat alles goed gaat. (wat niet zo is natuurlijk). Tot Tet, het traditionele Vietnamese nieuwjaar. In de vroege morgen van 30 januari drongen communistische commando's de VS ambassade in Saigon binnen. Elders kwamen andere Amerikaanse punten onder vuur te liggen. De VS had zich vergist, de Vietcong had overal verzetskernen opgebouwd. Toch slaagden de VS en het Zuid-Vietnamese leger er in het Tet-offensief te breken. Generaal Giap wilde een overwinning forceren maar helaas. Westmoreland zag het echter als een nog grotere tegenslag omdat hij de sluwheid van Giap onderschatte. Hij wilde nog meer om zeker te zijn van een overwinning en vroeg Johnson om nog eens 200 duizend man. Johnson wist niet of dit de oplossing was en of het ooit te winnen was → moreland kreeg zijn mannen niet. VS wilde onderhandelen met Noord-V en legde de bombardementen stil; er werd onderhandeld in Parijs. De republikein Richard Nixon werd president van VS. Hij had tot het Tet-offensief ook voor harder ingrijpen gepleit. Maar nu presenteerde hij zich als man van de vrede, hij hield vast aan de dominotheorie. Hij wilde geen gezichtsverlies voor VS en wilde niet de eerste president zijn die een oorlog verloor. Hij koos voor een 'eervolle vrede'. *Peace with honour*. Die wilde hij bereiken door te Vietnamiseren; geleidelijk terugtrekken en tegelijk het Zuid-Vietnamese leger versterken. Nixon wilde dat de Zuid-Vietnamese na het vertrek van VS zelfstandig genoeg waren om de communisten te weerstaan. De VS zou minder op de grond en meer vanuit de lucht gaan vechten tegen Noord-Vietnam.

#### §4.2– Amerika blaas de aftocht

In januari 1969 begonnen in Parijs de echte vredesbesprekingen. Noord-Vietnam had drie eisen: alle Amerikanen weg, de Vietcong in een nieuwe Zuid-Vietnamese regering en nationale verkiezingen. (de verkiezingen die in 1965 niet waren doorgegaan). Nixon stelde een wapenstilstand voor, en 1 jaar tijd om beide partijen terug te trekken. Intussen was een Franse zakenman naar Ho Chi Minh gestuurd om te zeggen dat er nu iets moest gebeuren, en Nixon was van plan om Cambodja en Laos te bombarderen + de Ho Chi Minh route. Hij heeft alleen Laos en Cambodja gebombardeerd en geen grondtroepen gestuurd. Na veel dreigementen gaf Noord-Vietnam na een bombardement op de Chinees-Vietnamese spoorlijn eindelijk een beetje toe. Maar de VS gaf veel meer toe, de Vietcong was OK en VS trok zich terug! In oktober 1972 waren ze het bijna eens toen Kissinger (adviseur Nixon) nieuwe eisen stelde, en Noord-Vietnam weigerde. Rond kerst bombardeerde de VS Hanoi en dit shockeerde zo dat ze terug liepen naar de onderhandelingstafel. Op 23 januari 1973 werden de Parijse Vredesakkoorden getekend. Een week later kwamen er weer gevechten tussen Vietcong en het Zuid-Vietnamese leger. De VS ging – tegen de belofte in- niet terug, en verminderde financiële en militaire steun. In 1975 gebeurde het onvermijdelijke, Noord-Vietnam startte een offensief en drong Saigon binnen, wat tot de val van de stad leidde. Twintig jaar na het vertrek van de Fransen en 2 jaar na het vertrek van de laatste gevluchte Amerikanen, was het een feit: verenigd Vietnam. Zuid-Vietnam ging op in de Democratische Republiek Vietnam. De Amerikanen hadden voor niets gevochten.

#### §4.3– Oorlog aan het thuisfront

Hoe kon de – de in 1973 teruggetrokken- VS (mogendheid!) verliezen van een stel boeren in lompen? (Ho Chi Minh?) Een deel door de guerillatechniek (van de Vietcong en N-V) en N-V had dankzij de koude oorlog machtige vrienden gekregen. (China, SU) En Johnson dwong VS te vechten met de handen op de rug (geen rechtstreekse confrontatie). Ook:

- De protestbeweging
- De media

#### -Groeiende verdeeldheid

In 1960's kwamen jongeren uit de middenklasse in protest tegen idealen van de oudere generatie. (protestgeneratie) Walgend van het materialisme, arbeidsethos, gezagsgetrouw van de VS. Rockmuziek, drugs, alternative kleding, vrije seks → tegen de oudjes. Helden waren: Ho Chi Minh en Ché Guevara (guerilla strijder). Ze hadden geen oorlog meegemaakt (babyboomers) en snapten niet de angst voor het communisme. Ook waren ze bang dat ze zelf naar Vietnam moesten. Protesten begonnen en *teach in* werd populair (spreekavonden). Maar deze protesten werden aggresiever en er kwamen rellen. Protestliederen, *We don't want your fucking war!* In 1968 (TET) trok Johnson troepen terug en gaf geen dienstplicht aan studenten. Het liep uit de hand, groter en sterkere protesten, Johnson ziet af van zijn ergste plannen, en bij de aanval op Cambodja en Laos is er een protest waarbij de politie 4 betogende studenten neerschiet.

#### §4.4– Tegenwind van media en politiek

Vietnam was een televisie-oorlog. Johnson wilde dat de VS jongens goed werden neergezet. Maar rond 1967 schreven journalisten steeds vaker kritische artikelen. Na het Tet-offensief werd ook de media 'eerlijk'. Excuties, binnenvallen van de ambassade, alles werd nu zichtbaar. Volk in opstand! Ook in het Congres (parlement) nam de weerstand toe, het Pentagon (ministerie van defensie) had volmacht gegeven (Tonkinresolutie) en Johnson sprak in achteraf hokjes dingen af. Stieken en sluw, hield bedragen achter. Senator William Fullbright uitte in 1966 kritiek op de leugens van Johnson. Hij had na dat hij de Tonkinresolutie door het parlement had gelooft, twijfels bij Vietnam. Onder het bewind van Nixon kregen de duiven (stop geld in Vietnam te pompen) gelijk. Na de Parijse akkoorden stelde het Congres geen geld meer beschikbaar voor Vietnam. Eind 1973 nam de War Powers Act aan. Nixon moest -weer- overleggen met het Congres -die geen geld meer gaven- om in te grijpen in Vietnam. Hij kon dus feitelijk niet meer helpen.

#### §5.1– Ontwricht Vietnam

Noord-Vietnam was 'alleen maar' gebombardeerd en niet het echte slagveld geweest. Boeren moesten hun opbrengsten verkopen aan de staat -net genoeg, mensen waren broodmager- maar tijdens de oorlog speelde het leven zich veelal ondergronds af, schuilen, werken bij karig licht, vrouwen vochten mee; het beïnvloedde de dagelijkse leefomstandigheden. Negentig procent van de bommen viel op Zuid-Vietnam. Napalm, ontbladeringsmiddelen verwoestten de Zuid-Vietnamese landbouw. Burgers vluchtten naar relatief veilige plattelandssteden die overdag door de regering en 's-avonds door de Vietcong geregeerd werden. Vietcong klopte 's-avonds aan voor medicijnen of voedsel, en weigerde je? Werd je geëxecuteerd in het oerwoud. Maar wie te veel hielp, kon worden opgepakt door het leger. Zuid-Vietnam maakte een betere indruk met luxeproducten en auto's, maar had een slechte economie. Er werd te veel uitgegeven, de tekorten werden door de VS aangevuld. Dankzij die hulp, werden banen gecreëerd maar ondertussen bleven bombardementen op de Vietcong doorgaan. Medische zorg was er niet. Noord- en Zuid-Vietnam waren door de oorlog uit elkaar gegroeid. Noord-Vietnam was kansarm en Zuid-Vietnam met een kunstmatig gefabriceerde economie.

#### §5.2– Soldaten en veteranen

Working-class war: de lagere doelgroepen uit de VS waren trots om hun mannelijkheid te tonen en te vechten voor hun land in Vietnam. Echter kon *Charly* overal toeslaan en de jongens werden gek gemaakt. Ze zochten heil bij de prostitutie, drugs. Velen raakten verslaafd. In de VS waren er 4 jaren van discriminatie. Martin Luther King werd vermoord en de zwarte en witte soldaten die samen moesten werken in Vietnam, werden gek. De zwarte soldaten sloegen een Amerikaanse vlootbasis aan diggelen. In het dorpje My Lai vermoordde een Amerikaanse eenheid honderden vrouwen en kinderen (uit gekte, ze dachten dat overal de Vietcong zat). Tijdens het Tet-offensief. Veel vrouwen werden verkracht voor ze werden doodgeschoten. Terugkeer van veteranen in Amerika was niet goed. Ze werden gezien als beesten die vrouwen verkrachtten. Vele kregen psychische en lichamelijke klachten → Vietnamsyndroom. De Vietnamveteranen hadden gevochten

in een zinloze oorlog terwijl soldaten uit andere oorlogen als helden ontvangen werden. De daders van My Lai werden berecht en veroordeeld. In 1980 kwamen organisaties die de belangen van de veteranen behartigden, en nu is het bespreekbaar geworden.

#### §5.3– Een nationaal trauma

Rond 1960 was Amerika hét voorbeeld van democratie en vrijheid. Dit veranderde na de val van Saigon. Politiek en vooral economisch omdat de VS zoveel geld had uitgegeven tijdens de oorlog. Ook was er geen geld meer voor Johnson's *Great Society* en de VS raakte in een recessie. Ook Nederland keurde de kerstbombardementen in 1972 af. Voorstanders van de oorlog gaven media de schuld. Fullbright ontdekte begin 1968 dat de VS zelf het Tonkin-incident had gefaked. En in 1971 – toen de Pentagon Papers uitlekte- (hierin stond dat Johnson zich schuldig had gemaakt aan fraude, en hoe hij de oorlog manipuleerde) was de kogel door de kerk. Johnson vertrouwde toen toch al niemand meer, en liet iedereen afluisteren, werd betrap en trad in 1974 af. De VS vertrouwde het bestuur niet meer en koos Jimmy Carter als president, iemand uit de provincie. Ook de beelden schaadden het zelfvertrouwen: de Vietnam-oorlog was een nationaal trauma geworden.

#### §5.4– Vietnam na de oorlog

Vooraf voor het bevrijdde zuiden waren de 10 jaar na 1975 desastreus. De VS was vertrokken en de financiële kraan was dichtgedraaid. De regering stelde direct een communistisch systeem in en ondernemers moesten een hoge prijs betalen. Ook bleven mijnen, agent orange en vergiftigde grond tol eisen. Vluchtelingen met de boot, en in 1979 was de situatie zo slecht in Vietnam, dat hongersnood uitbrak. Ook in het Zuiden, wat ooit de derde rijst exploitateur van de wereld was. In 1986 besloot de regering het communistisch systeem te verzachten, privé-bezit en zekere mate van vrijhandel waren weer toegestaan. Russen werden 'Amerikanen zonder dollars' genoemd. Amerika wilde helpen als Vietnam hielp met zoeken naar MIA's (vermist Amerikaanse soldaten). In 2000 was het zover dat de VS voedselhulp aan Vietnam kon beëindigen. Clinton bezocht in 2000 Vietnam, en werd als held onthaald door communisten. Het was – net als een halve eeuw eerder voor Europa- het land van belofte.